

Feest van hoop

Ideeën voor een Pinksterdienst

Feest van hoop

De pinkstercampagne van Kerk in Actie heeft als thema 'Feest van hoop'. Feest, omdat het Pinksteren is, feest van de heilige Geest. Hoop, omdat de Geest van God ons de hoop geeft waar we juist nu naar uitzien en verlangen. Beide komen samen op Pinksteren in een feestelijke dienst. In deze handreiking staan een aantal liturgische suggesties om deze pinksterdienst invulling te geven rond het thema 'Feest van hoop'. De ideeën zijn los van elkaar te gebruiken, maar ook in samenhang.

Lezen

Openingstekst - Romeinen 15:13

In de brief aan de Romeinen spreekt Paulus een aantal keren over de christelijke hoop die ons door de Geest wordt gegeven. Een tekst waarin zowel de hoop als de vreugde verwoord worden is Romeinen 15:13 'Moge God, die ons hoop geeft, u in het geloof geheel en al vervullen met vreugde en vrede, zodat uw hoop overvloedig zal zijn door de kracht van de heilige Geest.' Deze tekst zou goed gebruikt kunnen worden als openingstekst bij de dienst of als tweede lezing bij Handelingen 2.

Leesrooster - Handelingen 2:1-24

Op het leesrooster voor Pinksteren staat zoals gebruikelijk Handelingen 2:1-24: over de komst van de heilige Geest en de reacties daarop door de aanwezigen. De teksten uit Romeinen kan helpen als leessleutel bij Handelingen 2, door de komst van de heilige Geest te verbinden aan de hoop die we als gemeente daardoor ontvangen. Een aantal gedachten:

- Vertwijfeling wordt hoop - Handelingen 2 vertelt over de opwinding die ontstaat als de Geest onder de leerlingen komt. Het zet hen in beweging, laat hen spreken met tongen van vuur. De Geest komt na een periode waarin de leerlingen hebben afgewacht en zich na de hemelvaart van Jezus alleen zullen hebben gevoeld. Nu is dan de Geest gekomen en het zet hen opnieuw in vuur en vlam. De hoop is terug. Waar Gods Geest komt verdwijnt de vertwijfeling, worden dingen nieuw, ontstaat nieuw uitzicht. Dat is ook voor nu een hoopvolle boodschap: waar na ruim een jaar

de verzuchtingen en vertwijfeling over corona toenemen verlangen we naar uitzicht en hoop om door te gaan.

- Boodschappers van hoop - In Handelingen 2 lezen we niet minder dan een wereldwijde beweging die ontstaat en die tot op de dag van vandaag doorgaat. De Geest van God zet mensen in beweging. Mensen die het Evangelie van hoop wereldwijd delen. De hoop die we hebben gekregen is er niet om voor jezelf te houden. We zijn geroepen boodschappers van hoop te zijn. Door de hoop voor te leven en niet bij de pakken neer te zitten. Door de hoop te delen en anderen er deelgenoot van te maken.
- In een lange traditie - Petrus plaatst wat er gebeurt in een groter perspectief. Hij duidt de komst van de heilige Geest uit wat er de weken en maanden daarvoor aan vooraf is gegaan en hoe zelfs door de profeet Joël al voorspeld is wat er zal gebeuren. De geschiedenis van Pinksteren is daarmee ingebed in het grote verhaal van God. Het is dus geen oprisping of daadwerkelijk dronkenschap, zoals omstanders denken, maar iets wat stond te gebeuren. Dat geeft hoop. God heeft de regie over de tijden en zendt nu, nadat Jezus is opgestaan de Geest, zoals Joël dat al voorspelde. We staan op stevige grond.
- Hoop van de Geest - In de brief aan de Romeinen verbindt Paulus de hoop en de Geest nadrukkelijk aan elkaar. Hij noemt beide, samen met de vreugde en de vrede, en wenst de gemeente toe dat hun hoop overvloedig zal zijn door de kracht van de heilige Geest. Overvloed, je zou kunnen zeggen, meer dan genoeg om mee te kunnen leven. Paulus noemt de hoop hier ook als iets dat je ontvangt door de kracht van de heilige Geest. Dat is iets om in gedachten te houden. Het werk van de heilige Geest zit dus ook in iets wat minder groots lijkt dan wat er met Pinksteren gebeurt. Dat de hoop in ons hart blijft bestaan, ook daarin zien we de Geest aan het werk.
- Hoop voor de schepping - De Geest van God zien we in de Bijbel scheppend aan het werk, bijvoorbeeld in Genesis. De komst van de heilige Geest is daarom ook hoop voor de schepping. We zijn daarin niet aan onszelf overgeleverd. Het zou ons voor een onmogelijke klus plaatsen. Ook in de zorg voor de schepping werkt Gods Geest. Ook zo is er hoop!
- Feest van hoop - De komst van de Geest raakt de leerlingen tot in de vezels van hun bestaan. Hoewel het woord er niet letterlijk genoemd wordt, zindert Handelingen 2 van de nieuwe hoop. 'Vreugde en vrede', schrijft Paulus wanneer hij spreekt over die hoop. Dat we hoop krijgen, steeds opnieuw, is niet iets om zomaar aan voorbij te gaan. We staan er bij stil en verwonderen ons vol blijdschap. De Geest is gekomen en daarom vieren we het feest van hoop!

Zingen

Er zijn veel prachtige liederen geschreven bij het pinksterfeest, in verschillende liedtradities. Hieronder een aantal suggesties, passend bij Pinksteren en het thema 'Feest van hoop'.

Psalm 104

Een van de psalmen die vaak met Pinksteren wordt gezongen. Vers 1 en 8 zijn een mooie verwijzing naar Pinksteren. In het kader van hoop is vers 8 goed te verbinden aan de scheppende kracht van Gods Geest: 'Uw Geest brengt hen tot leven... een nieuwe bloei gegeven.' Waar de Geest van God werkt worden dingen nieuw, komen tot bloei, is er hoop.

Kom Heil'ge Geest - Liedboek 680

Een bekend lied: een gebed om de komst van de Geest, maar ook een lied waarin de hoop verwoordt wordt die de Geest brengt door wat 'leeg, woest en dood' is weer nieuw te maken.

[Luister Kom Heil'ge Geest.](#)

De Geest des Heren heeft - 686

In dit lied van Huub Oosterhuis staat de scheppende kracht van Gods Geest centraal. De Geest die 'bezielt wie koud zijn en versteend, die ons doet opstaan uit de dood.' Waar we de hoop kwijt lijken te zijn, versteend lijken, maakt de Geest van God een nieuw begin, hoop!

[Luister De Geest des Heren heeft.](#)

NB Meer liederen bij Pinksteren staan in het Liedboek, 668-702.

Een toekomst vol hoop - Sela

Een ingetogen lied waarin de hoop die God geeft centraal staat tegen de achtergrond van een wereld vol leed. Een lied dat niet overal in de dienst op z'n plek is, maar bijvoorbeeld goed zou passen rond de schuldbelijdenis en genadeverkondiging. [Luister Een toekomst vol hoop.](#) Hier is ook een link naar de bladmuziek te vinden.

Kristus, din Ande - Taizé 120

Een lied dat op het eerste gezicht ontoegankelijk lijkt door de zweedse tekst, maar wel met een passende betekenis: 'Christus, uw Geest in ons is een bron van eeuwig leven.' Het lied is makkelijk mee te zingen en kan op dezelfde melodie ook in het Duits (*Christus, dein Geist wohnt in uns, er ist Quelle des ewigen Lebens*) en Engels (*Jesus, your Spirit in us is a wellspring of life everlasting*) worden gezongen. Zing het lied bijvoorbeeld drie keer en wissel van taal. [Luister Kristus, din Ande.](#)

Veni sancte Spiritus - Taize (te vinden in Liedboek, 681)

'Kom, heilige Geest, ontsteek het vuur van uw liefde', een gebed om de komst van de heilige Geest uit Taizé. Het lied is opgenomen in het Liedboek (681). [Luister Veni sancte Spiritus](#).

God woont bij de mensen - Schrijvers voor gerechtigheid

Een vrolijk lied waarin de aanwezigheid van God onder de mensen door zijn Geest als een feest wordt bezongen. Het lied leent zich niet voor gemeentezang, maar kan prima door een combo worden gezongen. [Luister God woont bij de mensen](#).

Bidden

Suggesties voor de gebeden:

- Bid voor een wereld waarin de hoop soms zo ver weg lijkt en dank God voor de nieuwe hoop die Hij met Pinksteren door de Geest heeft gegeven.
- Dank voor al die mensen en plekken overal op de wereld waarin de hoop zichtbaar wordt gemaakt. Dank God dat we op deze manier de Geest daadwerkelijk wereldwijd aan het werk zien.
- Bid voor de hoop die gemeenteleden hebben genoemd op de duiven (zie hieronder). Neem hier de tijd voor, noem een aantal dingen concreet, de andere in wat grotere bewoordingen. Dank voor de hoop die gemeenteleden op de andere kant van de duif hebben geschreven.
- Bid voor de kinderen in de gemeente, de kinderen uit het project in Egypte, kinderen wereldwijd. In hen wordt de hoop zichtbaar.
- Bid dat mensen de kerk als plek van hoop ervaren en dat de kerk een plek kan zijn van waaruit de hoop wordt doorgegeven.

Quotes

Dietrich Bonhoeffer deed in zijn meditatie een paar uitspraken over de hoop, die eventueel gebruikt kunnen worden in een dienst over de Geest die hoop geeft, bijvoorbeeld in de preek of gebeden. Hij schrijft: 'Heilige Geest, geef mij het geloof, dat bevrijdt van alle vertwijfeling en wanhoop.' En elders: 'Zo zeker als de mens gelooft, zo zeker hoopt hij. En het is geen schande te hopen, grenzeloos te hopen'.

Een kerk vol hoop

Misschien is het mogelijk met een klein aantal mensen bij elkaar te komen met Pinksteren of heeft u ervoor gekozen dat juist nog niet te doen. Een (groot) deel van de gemeente zal in ieder geval de dienst thuis meebeleven. Toch is het juist bij dit thema mooi dat het een dienst wordt waar de hoop van en voor iedereen een plaats krijgt. Een feest van hoop dat

we als hele gemeente vieren. Een aantal gemeenten maakten rond Pinksteren een grote duivenmobiel die in de kerk kwam te hangen. Een mooie manier om de hoop van gemeenteleden letterlijk en figuurlijk een plek te geven. Een kerk vol duiven, een kerk vol hoop. [Lees hoe je dit eenvoudig organiseert.](#)

Kindernevendienst

Voor kinderen is er een kindernevendienstprogramma 'Feest van hoop'. Er is een kant en klaar programma dat kinderen thuis kunnen kijken en een programma dat in de kerk gebruikt kan worden. Kijk op kerkinactie.nl/pinksteren voor meer informatie.

Rond de collecte

Project Bijbelcompetitie Egypte

De pinkstercollecte van Kerk in Actie is voor het project '[Bijbelcompetitie in Egypte](#)'. Een project van het bijbelgenootschap in Egypte waarin kinderen en ouders met de bijbel aan de slag gaan.

Rainbow

In de pinkstercampagne en in het project van Kerk in Actie staan kinderen centraal. Bij de campagne schreven Marcel en Lydia Zimmer een extra couplet bij het Rainbowlied, '[Feest van hoop](#)'. Laat dit vrolijke couplet bijvoorbeeld zien na de aankondiging van de collecte. Voor veel kinderen is Rainbow inmiddels een herkenbaar symbool. Geef Rainbow ook rond de collecte een plek door tijdens de aankondiging een grote Rainbow in beeld te brengen. Vraag gratis een grote Rainbow aan bij de consulent van Kerk in Actie.

Zegen

Pinksteren is ook het feest van het Evangelie dat verspreid wordt over de wereld. Sluit de dienst bijvoorbeeld af met een hoopvolle, feestelijke zegenwens uit Zuid-Afrika.

De Heer onze God, Hij zegene jullie:

Hij laat jullie voeten dansen en geeft kracht aan jullie armen.

Hij vervult jullie hart met tederheid en jullie ogen met lach;

De Heer onze God, Hij vult jullie oren met muziek en jullie neus met lekkere geuren;

Hij vult jullie mond met gejuich en jullie ziel met blijdschap.

Hij schenkt jullie steeds opnieuw de genade van de stilte:

en het vertrouwen op een mooie toekomst.

De Heer, onze God, Hij geeft ons allen de kracht om in onze wereld

geloof, hoop en liefde een gezicht te geven.

De Heer zegene ons: de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

Amen.

God zal je hoeden - Liedboek 426

Als afsluiting van de dienst en als inleiding op de zegen kan Liedboek 426 goed gebruikt worden. Een mooi zegenlied waarin je elkaar met hoopvolle woorden toezingt dat God met je meegaat, je warmte, zin en zicht zal geven. [Luister God zal je hoeden](#). In het Liedboek staan zowel de Nederlandse als Engelse tekst afgedrukt, mooi om beide achter elkaar te zingen. Alternatieven, passend bij het thema zijn Liedboek 423 'Nu wij uiteengaan' of 425 'Vervuld van uw zegen'.

Deel de hoop

Kinderen van AZC De Vrolijkheid maakten vrolijke kaarten vol hoop. De kaarten zijn als setje van 3 te bestellen. [Bestel de setjes voor de hele gemeente](#), deel ze uit rond Pinksteren en vraag of mensen de kaarten versturen en zo de hoop van Pinksteren delen met anderen.

Op pad

Geef de dienst een vrolijk vervolg. Organiseer (coronaproof) een [Feest van hoop](#) [duiventocht](#) langs gemeenteleden. Zo ben je ook na de dienst met elkaar verbonden en deel je met elkaar de hoop.